

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Qvæstio XLIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

A Causa autem formalis est ipsa malitia, quae est quoddam ens rationis. Dicitur autem causa eo pacto quo ens rationis effectum formalem habere potest.

Cum autem malum non soleat esse intentum ab agente, sed per accidens causarum, ut statim videbimus, non est necesse malum habere causam finalem. Quia tamen malum poenae ad puniendum delicta, atque ad bonum iustitiae potest esse intentum, ut mors furis intenta est a iudice in bonum iustitiae, & ad pacem conseruandam, & mala poenae a Deo sunt intenta in poenam delictorum, & in bonum iustitiae, fit, ut bonum saepe sit causa finalis mali.

B Quod denique ad causam efficientem attinet, dicendum est. Bonum esse causam mali, non per se, sed per accidens: quo pacto agentia naturalia, dum intendunt generationem quorundam entium, efficiunt per accidens corruptionem priuationemque quorundam aliorum, quae corruptiones, & priuationes mala quaedam sunt comparatione eorum, quae priuantur bonis suis, id est, entitatibus sibi debitis, quibus perficiebantur. Quoniam autem Deus indidit naturam propensam ad generandum, & talem, ut ex directione ipsius primae causae generationem intendat, cum qua corruptio, quae malum est alterius rei, coniungitur, inde est, quod malum, & corruptio rerum naturalium, reducatur etiam in primam causam dirigentem naturam, efficientemque per accidens ea ratione malum, dum per se intendit bonum eorum, quae generantur, totiusque vniuersi, quod ut perfectum sit, consistere etiam debet entibus corruptioni, & defectui obnoxii. Defectus naturales, quos in poenam peccati originalis patimur, non solum in causas secundas, quae dum alia bona intendunt, per accidens in nobis haec mala efficiunt, sed etiam in primam causam reducuntur, tamquam in id, quod in poenam peccati originalis iustitiam originalem, quae mala ea prohibebat, remouit. Reducuntur etiam in causam primam, quatenus eam rebus naturam indidit, ex qua per accidens sequuntur eiusmodi defectus & mala. Causae praeterea naturales sunt etiam interdum causa per accidens mali, propter superueniens impedimentum, idque totidem modis. quot 1. Physicorum explicauimus monstra ex causis naturalibus per accidens euenire.

C Malum culpae non reducitur in causam primam, sed in causam secundam, quam Deus suarum actionum dominam per liberum suum arbitrium constituit, indeterminatam ac indifferentem ut bonum, ac malum eligeret. Dum autem liberum arbitrium actum efficit contra legem Dei, per accidens priuat se conformitate ad legem Dei, efficitque per accidens malum culpae. Dum item actum omittit, quo legi Dei tenebatur se conformare, est etiam causa per accidens priuationis conformitatis ad legem Dei, quam per eum actum habere debebat, & per consequens causa est per accidens culpa.

D Ex his omnibus constat, vanum esse illorum errorem qui dicebant, duo esse prima principia, alterum bonorum, & alterum malorum: malum namque non habet causam per se, sed bonum causa est per accidens illius. Vide quae diximus in Concordia quaestione 14. articulo 13. a disputatione 29. tum etiam quaestione 19. articulo 6. & 9. & quaestione 22. articulo 2.

E Circa difficultatem illam, quae in art. 6. disputatur, sitne malum poenae maius malum, quam malum culpae, dicendum est: Malum culpae esse maius malum quouis alio, quod culpa non sit. Ratio est, quia cum sit transgressio legis, & voluntatis Dei, est subinde offensiuum diuinae maiestatis ei displicens: inde verò tantum malum contrahit & tam superioris ordinis in genere mali, etiam si veniale sit, ut nullum aliud malum ei aequari compararique valeat, cum nihil ex suo genere plus vitari debeat, quam Deo displicere, eumque offendere. Itaque malitia peccati, non ex bono ordinis ad rectam rationem, & legem Dei, quod in nobis priuat pensanda metiendaque est, sed ex eo, quod adiunctum habet, nempe displicere Deo, ipsumque offendere, quod supremum est malorum, prout malum obiectum est voluntatis quoad nolitionem: quippe cum id effugi debeat supra omnia alia. Quia ergo peccatum ex hoc capite contrahit rationem essentialiorem supremi ordinis malorum, inde est, ut sicut, quamuis homines in infinitum multiplicentur, numquam aequari possunt Angelo in perfectione essentiali, eò quod Angelus semper sit altioris ordinis: sic etiam nulla alia mala, quantumuis multiplicentur, aequari possunt in malitia minimo malo culpae & offensae Dei, quae altioris est ordinis quoad malitiam. Difficultas, quam tangit Diuus Thomas in 4. art. & quaedam alia quae hoc loco dici poterant, prima secunda copiose disputantur.

QUESTIO XLIX.

De causa mali.

DISPUTATIO VNICA.

CVM omne malum in bono sit tamquam in subiecto, ut quaestione precedente ostensum est, consequens est, ut causa materialis mali sit bonum: eo modo, quo priuatio subiectum, & causam materialem habere potest.

Malum culpa quodcumque minus est caseris malis omnibus quae mala culpa non sint.

Mali causa materialis est boni subiecti in quo cernitur.

Formalis est ipsa malitia.

Malum non est necesse habere causam finalem. Efficit tamen in rebus per se bonum causa finalis mali.

Mali causa efficiens quae.

Mala quae non sunt rei poenae, quae non in primam causam, sed in rebus naturam inducit.

Malum culpae non reducitur in causam primam, sed in causam secundam, quam Deus suarum actionum dominam per liberum suum arbitrium constituit, indeterminatam ac indifferentem ut bonum, ac malum eligeret.

Mali causa materialis est boni subiecti in quo cernitur.